

Den gennemsnitlige strafflængde for hele tiåret 1980-89 er 18,3 mdr. og for tiåret 1990-99 15,8 mdr. At der er sket et fald i denne gennemsnitlige strafflængde, er altså tydeligt nok, men denne er dog ikke så voldsom, som landsdommer Poul Lodberg har hævdet på baggrund af en undersøgelse af landsretsdomme fra 1990 og 1996. Lodberg fandt, ud fra dette mere begrænsede datagrundlag, en reduktion på en tredjedel i strafflængderne.«

Om mulige forklaringer på dette fald anfører Britta Kyvsgaard følgende:

»Faldet i den gennemsnitlige strafflængde behøver ikke at afspejle en ændret domspraksis, men kan også skyldes en ændring i karakteren af de sager, der afgøres. I det afsnit af Rigspolitechefens rapport om »Voldtægters omfang og karakter i Danmark« fra 1998, som Flemming Balvig har skrevet, konkluderes det, at anmeldelses-tilbøjeligheden for voldtægt er vokset de seneste årtier, hvilket har medført, at der nu anmeldes relativt flere »mindre alvorlige« voldtægter. Dvs. voldtægter, der ikke er overfaldsvoldtægter, men overgreb begået af en partner. Endvidere finder Balvig, at der i de seneste årtier er sket en kraftig vækst i domfældelsesfrekvensen for partner-voldtægter. Begge dele må skabe en forventning om, at straffniveauet for voldtægter generelt vil mindskes.«

3.4. Knud Waaben i Strafferettens specielle del

I Strafferettens specielle del, 5. udgave, 1999, anfører Knud Waaben side 51, at normalstraffen for voldtægt er 1½-2 års fængsel, men at der forekommer både længere og navnlig kortere straffe. Det fremgår ikke, på hvilket grundlag Waaben bygger sin vurdering af straffniveauet.

4. Rigsadvokatens redegørelse

4.1. Udviklingen i strafudmålingsniveauet i voldtægtssager

Rigsadvokatens undersøgelse af udviklingen i straffniveauet er som nævnt ovenfor under pkt. 1 foretaget sammen med Justitsministeriets forsknings- og dokumentationskonsulent, Britta Kyvsgaard.

Undersøgelsen findes i sin helhed i bilag 1 til denne redegørelse.

Som det fremgår heraf, har det af tidsmæssige årsager været nødvendigt at begrænse undersøgelsen til at omfatte en række udvalgte år (1984, 1988, 1992, 1996 og 1998). Valget af undersøgelsesår er i et vist omfang baseret på de oplysninger om gennemsnitlige strafflængder, der fremgår af kriminalstatistikken. 1984 er således det af de udvalgte år, hvor den gennemsnitlige strafflængde ifølge kriminalstatistikken var længst (21 mdr.), mens 1992 og 1998 er de år, der har den korteste gennemsnitlige strafflængde (14 og 13 mdr.).

Undersøgelsesmateriale er tilvejebragt ved, at politikredsene har indsendt dømsudskrifter, retsbogsudskrifter og andre oplysninger om de nærmere omstændigheder ved gerningen (herunder motivet, karakteren af volden eller truslerne herom, offeret og gerningsmandens eventuelle forudgående kendskab til hinanden m.v.) for de pågældende sager. Undersøgelsen omfatter i alt 251 domme.

Britta Kyvsgaards undersøgelse består af to dele.

I den første del af undersøgelsen belyses en række forskellige forhold vedrørende de undersøgte sager, herunder bl.a. de gennemsnitlige strafflængder for de enkelte undersøgte år, antallet af sager, der vedrører forsøg og fuldbyrdet voldtægt, antallet af domme, der omfatter fællesstraffe eller flere forhold, antallet af ankede sager, antallet af sager, der vedrører tidligere straffede, voldtægters karakter af overfalds-, kontakt- og parvoldtægt og de gennemsnitlige strafflængder, de anvendte magtmidler m.v.

I den anden del af undersøgelsen er der foretaget en statistisk analyse af samtlige domme til ubetinget frihedsstraf for overtrædelse af straffelovens § 216.

Som det fremgår af sammenfatningen i bilag 1, har undersøgelsen vist, at strafudmålingen i voldtægtssager afhænger af en lang række forhold ved de enkelte sager. De forhold, der afspejler voldtægters grovhed, bidrager især til at forklare forskelle i strafudmålingen. Det drejer sig først og fremmest om den anvendte straffelovsbestemmelse (§ 216, stk. 1 eller stk. 2), og om voldtægten er fuldbyrdet eller ej. Endvidere har det også betydning for strafudmålingen, om der er tale om overfaldsvoldtægt, kontaktvoldtægt eller parvoldtægt.

Herudover har det stor betydning for strafudmålingen, om den pågældende samtidig døm-